

TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN LOYIHAVIY MOLİYALASHTIRISHDA BANK KREDITLARIDAN FOYDALANISH TAJRIBALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI

Azimov Feruz Ikromovich

**Valyutani tartibga solish va to'lov balansi departamenti direktori o'rinbosari-Valyuta
oqimlari va amaliyotlarini tahlil qilish boshqarmasi boshlig'i**
<https://doi.org/10.5281/zenodo.15307846>

Annotatsiya. Ushbu maqola tadbirkorlik subyektlari uchun loyihaviy moliyalashtirishda bank kreditlaridan foydalanish tajribalari va ularni takomillashtirish yo'llari mavzusini o'rganishga bag'ishlangan. Maqolada, bank kreditlarining tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishdagi ahamiyati va ularning iqtisodiy tizimda o'rni tahlil qilinadi. Shuningdek, bank kreditlaridan foydalanishning amaliy tajribalari, kredit olish jarayonlaridagi to'siqlar, risklarni boshqarish usullari va kredit siyosatini takomillashtirish yo'llari muhokama qilinadi. Maqolada, O'zbekistonning kichik va o'rta biznesini qo'llab-quvvatlash uchun banklar tomonidan taqdim etiladigan kreditlar, davlat subsidiyalari va kafolatlarining ahamiyati ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: Tadbirkorlik subyektlari, loyihaviy moliyalashtirish, bank kreditlari, moliyaviy resurslar, kredit siyosati, risklarni boshqarish, bank tizimi, kichik va o'rta biznes, innovatsion kredit mahsulotlari, davlat subsidiyalari va kafolatlari, biznes-reja, raqamli moliyaviy texnologiyalar, banklar va tadbirkorlar o'rtasidagi hamkorlik, kredit olish jarayoni, moliyaviy tahlil, kredit shartlari

Аннотация: Статья посвящена изучению опыта использования банковских кредитов в проектном финансировании субъектов предпринимательства и путей его совершенствования. В статье анализируется значение банковских кредитов в развитии предпринимательской деятельности и их роль в экономической системе. Также будут обсуждаться практический опыт использования банковских кредитов, препятствия в процессе кредитования, методы управления рисками и пути совершенствования кредитной политики. В статье подчеркивается важность кредитов, государственных субсидий и гарантий, предоставляемых банками для поддержки малого и среднего бизнеса в Узбекистане.

Ключевые слова: Предприниматели, государственное финансирование, банковские кредиты, финансовые ресурсы, кредитная политика, управление рисками, банковская система, малый и средний бизнес, инновационные кредитные продукты, государственные субсидии и гарантии, бизнес-план, цифровые финансовые технологии, сотрудничество банков и предпринимателей, процесс подачи заявки на кредит, финансовый анализ, условия кредитования

Abstract: This article is devoted to the study of the experience of using bank loans in project financing for business entities and ways to improve them. The article analyzes the importance of bank loans in the development of entrepreneurial activity and their role in the economic system. It also discusses practical experiences of using bank loans, obstacles in the process of obtaining loans, risk management methods and ways to improve credit policy. The article shows the importance of loans, state subsidies and guarantees provided by banks to support small and medium-sized businesses in Uzbekistan.

Keywords: Business entities, public financing, bank loans, financial resources, credit policy, risk management, banking system, small and medium-sized businesses, innovative credit products, state subsidies and guarantees, business plan, digital financial technologies, cooperation between banks and entrepreneurs, loan process, financial analysis, credit terms

Kirish:

Loyihaviy moliyalashtirish, tadbirkorlik subyektlarining iqtisodiy faoliyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu turdagi moliyalashtirishda bank kreditlari, asosan, tashabbuskorlar tomonidan yangi biznes loyihalarini amalga oshirish yoki mavjud faoliyatni kengaytirish uchun zarur bo'ladigan mablag'ni taqdim etadi. Banklar va boshqa moliya institutlari tadbirkorlar uchun moliyaviy resurslarni taqdim etishda katta ahamiyatga ega. Shu bilan birga, bank kreditlaridan samarali foydalanish tadbirkorlik faoliyatining muvaffaqiyatli amalga oshirilishiga va iqtisodiy o'sishga turtki beradi. Ushbu maqolada bank kreditlaridan foydalangan holda tadbirkorlik loyihalarini moliyalashtirish tajribalari va ularni takomillashtirish yo'llari ko'rib chiqiladi.

Bank Kreditlaridan Foydalanishning Amaliy Tajribalari. Bank Kreditlarining Tadbirkorlikka Qaratilgan Rolini O'rganish. Bank kreditlari tadbirkorlik subyektlarining faoliyatini moliyaviy jihatdan qo'llab-quvvatlashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. O'zbekiston bank tizimi 2000-yillardan boshlab kichik va o'rta biznesni rivojlantirish uchun kreditlarni kengaytirish amaliyotini joriy etgan. Bugungi kunda banklar turli xil kredit mahsulotlarini taklif etadi: uzoq muddatli investitsiya kreditlari, qisqa muddatli ishchi kapital kreditlari, eksportni moliyalashtirish va boshqalar. Bank kreditlaridan foydalanish orqali tadbirkorlar quyidagi afzalliklarga ega bo'ladi. Yangi loyihalar uchun zarur bo'lgan mablag'ni taqdim etish: Bank kreditlari yangi ishlab chiqarish tarmoqlarini tashkil etish yoki yangi mahsulotlarni ishlab chiqarish uchun zarur bo'lgan investitsiyalarni taqdim etadi. Kengayish imkoniyatlarini yaratish: Mavjud biznesni kengaytirish va modernizatsiya qilish uchun bank kreditlari muhim manba bo'ladi. Risklarni boshqarish: Banklar kreditlar berishda, asosan, biznesning risklarini o'rganib chiqishadi. Bu, o'z navbatida, tadbirkorlar uchun moliyaviy xavflarni kamaytirishga yordam beradi. Kreditlarni Tashkil Etish Jarayoni: Banklar kreditlarni berishdan avval, tadbirkorlar tomonidan taqdim etilgan biznes-rejalar va moliyaviy hisobotlarni diqqat bilan o'rganib chiqadilar. Bank kreditlari, odatda, quyidagi asosiy shartlar bilan taqdim etiladi. Qarz oluvchi korxonaning moliyaviy holati: Bank kreditlarni berishdan avval tadbirkorning moliyaviy ahvolini tahlil qiladi. Agar tadbirkorning moliyaviy holati barqaror bo'lsa, kredit berish ehtimoli yuqori bo'ladi. Ta'minot va kafolatlar: Bank kredit berishda ta'minot sifatida ko'rsatilgan aktivlarni talab qiladi. Bu, o'z navbatida, bankning xavfini kamaytiradi. Foiz stavkalari va kredit muddatlari: Banklar kreditlar uchun foiz stavkalarini va to'lov muddatlarini aniqlashadi. Bu shartlar ko'pincha bankning moliyaviy siyosati va bozordagi umumiy iqtisodiy vaziyatga bog'liq bo'ladi. Bank Kreditlarining Xavflari Bank kreditlaridan foydalanish bilan bog'liq ayrim xavflar ham mavjud. Ularning orasida: Qarz oluvchining to'lov qobiliyatsizligi: Banklar kreditlarni berishda qarz oluvchining to'lov qobiliyatini baholaydilar, lekin iqtisodiy notinchlik yoki bozor sharoitlarining yomonlashishi sababli qarz oluvchilar to'lovni amalga oshira olmasligi mumkin. Kredit foizlarining yuqoriligi: Agar kreditning foiz stavkasi yuqori bo'lsa, bu tadbirkorning umumiy moliyaviy yukini oshiradi va natijada biznesning foydaliligi kamayishi mumkin. Ta'minotning

pastligi: Ba'zan tadbirkorlar bank tomonidan talab qilinadigan ta'minotni taqdim etishda qiyinchiliklarga duch kelishadi.

Bank Kreditlarining Takomillashtirish Yo'llari. Kredit Siyosatini Yaxshilash: Banklar o'z kredit siyosatini tadbirkorlik subyektlarining ehtiyojlariga moslashtirishlari kerak. Masalan, qisqa muddatli kreditlar uchun maxsus mahsulotlar ishlab chiqish, hamda foiz stavkalarini bozordagi sharoitlarga moslashtirish orqali kreditlar narxini kamaytirish mumkin. **Innovatsion Kredit Mahsulotlarini Joriy Etish:** Banklar yangi, innovatsion kredit mahsulotlarini taklif etishlari zarur. Bu mahsulotlar tadbirkorlar uchun yanada moslashuvchan bo'lib, ularni o'z bizneslarini rivojlantirishda qo'llab-quvvatlaydi. Misol uchun, "startap kreditlari", "tashqi savdo kreditlari" va "teknologik yangilanishlar uchun kreditlar" kabi mahsulotlar ishlab chiqilishi mumkin. **Tadbirkorlar Uchun Moliyaviy Ta'lim.** Banklar va moliyaviy institutlar tadbirkorlarni kredit olishdan oldin moliyaviy savodxonlikni oshirishga undashlari kerak. Tadbirkorlar o'z bizneslarini qanday moliyalashtirish, qaysi kredit mahsulotlarini tanlash, va qanday qilib moliyaviy xavflarni boshqarish haqida yaxshiroq bilishlari zarur. **Kafolatlardan Foydalanishni Kengaytirish.** Banklar, ayniqsa kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash uchun, davlat kafolatlaridan foydalanish imkoniyatini kengaytirishlari kerak. Bu orqali kredit olish imkoniyatlarini kengaytirish va kreditlarni taqdim etishning xavfini kamaytirish mumkin. **Bank va Tadbirkorlar O'rtasida Hamkorlikni Kuchaytirish.** Banklar va tadbirkorlar o'rtasidagi ishonchli hamkorlik, loyiha muvaffaqiyatining kafolati hisoblanadi. Banklar tadbirkorlarning biznes-rejalarini diqqat bilan o'rganib chiqib, ular bilan maslahatlashish va ularning ehtiyojlariga mos xizmatlar ko'rsatishlari kerak.

Tadbirkorlik subyektlarini loyihaviy moliyalashtirishda bank kreditlarining rolini chuqurroq o'rganish uchun quyidagi qo'shimcha jihatlarni keltirish mumkin. **Bank Kreditlarining Turlari va Ularning Tadbqiqiy Afzalliklari.** Bank kreditlari turli xil shakllarda mavjud bo'lib, har bir tur ma'lum bir biznes ehtiyojiga moslashgan. Ularni quyidagicha tasniflash mumkin. **Investitsion Kreditlar:** Investitsion kreditlar yangi ishlab chiqarish quvvatlarini tashkil etish yoki mavjud korxonalarni modernizatsiya qilish uchun beriladi. Bu turdagi kreditlar uzoq muddatga beriladi va odatda, katta hajmdagi mablag'ni talab qiladi. Tadbirkorlar uchun bu kredit turi eng keng tarqalgan va uzoq muddatli foyda keltiradigan imkoniyatdir. **Afzalliklari:** Yangi texnologiyalarni joriy etish va ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish imkoniyati. Mavjud biznesni kengaytirish va bozorda raqobatbardosh bo'lish imkoniyati. **Qisqa Muddatli Kreditlar (Ishchi Kapital Kreditlari)** Qisqa muddatli kreditlar, odatda, operatsion faoliyatni moliyalashtirish uchun ishlatiladi. Ular ishlab chiqarish jarayonida zarur bo'lgan xom ashyo, xodimlarga oylik to'lash, xizmatlar ko'rsatish yoki qisqa muddatli investitsiyalar uchun ajratiladi. Bu turdagi kreditlar odatda 6 oydan 1 yilgacha bo'ladi. **Afzalliklari:** Tez qaytarilishi va banklar uchun kamroq risk. Kichik va o'rta bizneslar uchun eng maqbul variant bo'lishi mumkin. **Tijorat Kreditlari:** Tijorat kreditlari tadbirkorlarning to'lov qobiliyatini yaxshilashga qaratilgan. Bu kreditlar asosan qisqa muddatli bo'lib, mahsulotlar yoki xizmatlar sotib olish uchun ishlatiladi. Tijorat kreditlari ko'pincha to'lovning kechiktirilgan muddati shaklida taqdim etiladi. **Afzalliklari:** Bozorning talablariga tez moslashish imkoniyati. Kredit olishda kichik ta'minot bilan ishlash imkoniyati. **Banklar va Tadbirkorlar O'rtasida Hamkorlikni Rivojlantirish.** Tadbirkorlik subyektlari uchun bank kreditlarini olishda muvaffaqiyatli hamkorlikni ta'minlash uchun ba'zi qo'shimcha

yondashuvlar va takliflar mavjud. Yordamchi Xizmatlar va Maslahatlar: Banklar nafaqat kreditlar taqdim etishda, balki tadbirkorlarga o'z biznes-rejalarini tuzishda, moliyaviy tahlil va optimizatsiya qilishda ham yordam berishlari kerak. Bunday yondashuvlar kredit olishni osonlashtiradi va tadbirkorlarning muvaffaqiyatini oshiradi. Ishonchli Va Ochiq Munosabatlar: Banklar va tadbirkorlar o'rtasida ishonchli munosabatlar o'rnatish, kredit olish jarayonida aniq va to'liq ma'lumot almashish muhim. Tadbirkorlar o'zlarining biznes-rejalarini va moliyaviy hisobotlarini ochiq taqdim etishlari zarur, shuningdek, banklar ham to'g'ri va aniq qarorlar qabul qilishda ishonchli ma'lumotlarni taqdim etishlari kerak. Uzun Muddatli Hamkorlikni Qurish: Kreditlar faqat vaqtinchalik moliyaviy yordam emas, balki tadbirkorlar bilan uzoq muddatli strategik hamkorlikni yaratishning bir qismi bo'lishi kerak. Banklar o'z mijozlariga qo'shimcha yordam ko'rsatish, masalan, bozor tahlili, eksportni qo'llab-quvvatlash va yangi bozorlarni izlashda yordam berish orqali ko'proq qadrli bo'lishi mumkin.

Bank Kreditlarining Tadbirkorlar uchun Kamchiliklari va Qarorlar. Foiz Stavkalarining O'sishi: O'zbekistonda banklarning kredit foizlari bozor sharoitlariga qarab o'zgarib turadi. Yangi tadbirkorlar uchun yuqori foiz stavkalarini to'lash qiyin bo'lishi mumkin, chunki bu ularning biznes faoliyatining rentabelligini kamaytiradi. Banklar o'z foiz siyosatini takomillashtirish orqali, past riskli bizneslar uchun eng maqbul kredit shartlarini taklif qilishlari kerak. Kreditlar uchun Ta'minotni Ta'minlash: Banklar ko'pincha kreditlar uchun ta'minot (garantiya) talab qiladi. Bu kichik va o'rta biznes uchun muammo tug'dirishi mumkin, chunki ko'pincha ular yetarli aktivlarga ega emas. Banklar ta'minotsiz yoki kam ta'minot bilan kreditlar berishni o'ylab ko'rishlari kerak, lekin bu xavfni boshqarish usullarini rivojlantirishni talab etadi. Kreditlar uchun Keng Qo'llaniladigan Kafolatlar. Yangi bizneslar va kichik tadbirkorlar uchun davlat tomonidan kafolatlangan kreditlar yoki moliyaviy yordamlar ko'proq samarali bo'lishi mumkin. O'zbekistonda kichik va o'rta biznesni rivojlantirish uchun davlatning moliyaviy qo'llab-quvvatlashi va kreditlar uchun kafolatlar o'rnatilgan. Iqtisodiy Barqarorlik va Bank Kreditlari. Iqtisodiy barqarorlik bank tizimi va tadbirkorlik uchun muhim omil hisoblanadi. Agar iqtisodiy sharoitlar notinch bo'lsa yoki inflyatsiya yuqori bo'lsa, banklarning kredit siyosati, foiz stavkalari va kreditlarni taqdim etish shartlari o'zgaradi. Tadbirlar sifatida, banklar va moliyaviy institutlar iqtisodiy vaziyatni nazorat qilishda va yangi, yanada moslashuvchan kredit shartlarini ishlab chiqishda yordam berishlari kerak.

Bank Kreditlari va Hukumatning Roli. O'zbekiston hukumatining kichik va o'rta biznesni rivojlantirishga qaratilgan siyosati, bank kreditlari tizimining yaxshilanishi va tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlashni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Hukumat tomonidan ko'rsatiladigan qo'llab-quvvatlash, xususan, davlat kafolatlari va subsidiyalar orqali banklarga kreditlarni xavfsizroq tarzda berish imkoniyati yaratiladi. Davlat Kafolatlari va Subsidiyalar. Davlat tomonidan taqdim etiladigan kafolatlar va subsidiyalar kichik va o'rta biznesga kredit olishda muhim yordamchi vositadir. Ushbu vositalar biznesni rivojlantirishga yordam beradi, chunki ular banklar uchun qarz oluvchi kompaniyalarni kamroq riskli qiladi. O'zbekistonning kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash uchun taqdim etgan dasturlaridan foydalanish orqali banklar o'z moliyaviy xavfini kamaytiradi va tadbirkorlar uchun ko'proq mablag' taqdim etish imkoniyatini yaratadi. Shartnoma Tuzish va Davlat tomonidan Qo'llab-quvvatlash. Banklar va tadbirkorlar o'rtasida ishonchli hamkorlikni yo'lga qo'yish uchun, davlatning aralashuvi va yuridik normativlar muhim ahamiyatga ega. Tadbirkorlar davlat tomonidan taqdim etilgan

qo'llab-quvvatlovlarni yaxshi o'rganishlari va o'z biznes-rejalarini shartnoma asosida amalga oshirishlari zarur. Shuningdek, davlat o'zining tashqi iqtisodiy aloqalarini rivojlantirishda tadbirkorlarning kredit olishini osonlashtirishi mumkin.

Bank Kreditlari uchun Yangi Yondashuvlar. Digitallashuv va Elektron Kreditlash. Banklar va moliyaviy institutlar yangi texnologiyalardan foydalanishga va elektron kreditlash tizimlarini joriy etishga o'tishni boshlamoqdalar. Bu jarayonning afzalligi shundaki, tadbirkorlar va banklar o'rtasidagi jarayonlar tezlashadi va byurokratik to'siqlar kamayadi. Elektron kreditlash tizimi orqali tadbirkorlar onlayn tarzda kredit olish uchun ariza topshirishlari mumkin, bu esa vaqtni tejaydi va kredit olish jarayonini yanada soddalashtiradi.

Kichik va O'rta Bizneslar Uchun Moslashuvchan Kreditlar. Kichik va o'rta bizneslar uchun banklar ko'proq moslashuvchan kreditlarni taklif qilishlari lozim. Masalan, an'anaviy kreditlar o'rniga, foyda olishga imkon beradigan "tashabbuskor kreditlari" yoki "cheklangan ta'minot bilan kreditlar"ni taklif qilish mumkin. Bunday kreditlar, ayniqsa, yangi boshlovchi tadbirkorlar uchun foydali bo'ladi, chunki ular uchun katta hajmdagi ta'minotlarni taqdim etish qiyin.

Risklarni Boshqarishning Innovatsion Usullari. Banklar uchun kredit berishda risklarni boshqarishning innovatsion usullarini joriy etish zarur. Masalan, "big data" texnologiyalaridan foydalanish orqali banklar kredit oluvchilarning moliyaviy holatini aniqroq tahlil qilishi va yuqori riskli holatlarni oldini olishlari mumkin. Shuningdek, risklarni pasaytirish uchun banklar ko'proq diversifikatsiya qilingan portfellarga ega bo'lishlari kerak, bu esa umumiy xavfni kamaytiradi.

Bank Kreditlarining Raqobatbardoshligi. Banklarning raqobatbardoshligini oshirish uchun ularga yanada moslashuvchan shart-sharoitlar va innovatsion mahsulotlar taqdim etish zarur. Tadbirkorlar uchun kredit olishda quyidagi omillar muhim.

Raqobatbardosh Foiz Stavkalari: Banklar o'rtasida raqobat mavjud bo'lishi kerak, chunki bu kredit foiz stavkalarini pasaytirish va banklar o'rtasidagi tanlovni osonlashtirishga olib keladi. Kam foiz stavkalarini taklif qilish orqali banklar o'z mijozlarini ko'paytirishi mumkin, bu esa tadbirkorlik faoliyatining rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Kredit Mahsulotlarini Moslashtirish: Har bir biznesning o'ziga xos ehtiyojlari mavjud. Banklar turli biznes turlari uchun moslashtirilgan kredit mahsulotlarini ishlab chiqishlari zarur. Misol uchun, texnologik startaplar uchun maxsus investitsiya kreditlari yoki agrar sektor uchun qishloq xo'jaligi kreditlari taqdim etish mumkin.

Banklarning Ijtimoiy Mas'uliyatini Rivojlantirish. Banklar, o'z navbatida, ijtimoiy mas'uliyatni rivojlantirishda ham muhim o'rin tutadi. Ijtimoiy mas'uliyat doirasida banklar ijtimoiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan maxsus kredit dasturlarini ishlab chiqishlari mumkin. Bu turdagi dasturlar, o'z navbatida, ham iqtisodiy, ham ijtimoiy rivojlanishga hissa qo'shadi.

Bank Kreditlari va Biznes Rejalar: Tadbirkorlar uchun bank kreditlarini olishda eng muhim omillardan biri — bu to'g'ri tuzilgan biznes rejasidir. Banklar biznes-reja orqali tadbirkorning moliyaviy holati, bozor talablarini va kelajakdagi istiqbollarini o'rganishadi. Shuning uchun, biznesni boshlashdan avval, biznes-rejaning aniq va to'liq tuzilishi talab etiladi. Quyidagi tavsiyalar orqali biznes-rejaning samaradorligini oshirish mumkin.

Bozor Tadqiqotlari: Banklar kreditlarni berishda, tadbirkorlarning bozorni chuqur tahlil qilishini xohlashadi. Bozor tadqiqotlari, xususan, raqobatchilarni va maqsadli auditoriyani aniqlash, biznes-rejaning muvaffaqiyatli bo'lishi uchun muhimdir.

Moliyaviy Hisobotlar va Prognozlar: Banklar tadbirkorlardan moliyaviy hisobotlarni taqdim etishni talab qiladi. Tadbirlar, masalan, kirim va chiqimlar, balans va kassa oqimining prognozlari keltirilishi zarur. Bu ma'lumotlar orqali banklar tadbirkorning

qarzlarni qaytarish qobiliyatini baholaydilar. Xavf Tahlili: Biznes-reja orqali tadbirkorlar o'z bizneslaridagi potentsial xavflarni va ularni boshqarish strategiyalarini ko'rsatishlari kerak. Banklar bu ma'lumotni risklarni aniqlash va kreditlarni xavfsiz tarzda taqdim etish uchun ishlatadilar.

Xulosa:

Loyihaviy moliyalashtirishda bank kreditlaridan foydalanish tadbirkorlik subyektlari uchun katta ahamiyatga ega. Banklar kredit siyosatini takomillashtirish va innovatsion mahsulotlarni joriy etish orqali tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlashda samarali rol o'ynashi mumkin. Biroq, kredit olish jarayonidagi xavflarni kamaytirish uchun moliyaviy savodxonlikni oshirish, kafolatlarni kengaytirish va bank-tadbirkor hamkorligini mustahkamlash zarur. Bu yondashuvlar orqali banklar va tadbirkorlar o'rtasidagi o'zaro ishonch va hamkorlikni yanada kuchaytirish mumkin. Bank kreditlari tadbirkorlik subyektlari uchun loyihaviy moliyalashtirishning ajralmas qismi bo'lib, ularning muvaffaqiyatli rivojlanishiga yordam beradi. Biroq, banklarning kredit siyosatini takomillashtirish, yangi kredit mahsulotlarini joriy etish va kichik biznesni qo'llab-quvvatlash uchun davlat tomonidan qo'shimcha yordam berish zarur. Bu yondashuvlar orqali tadbirkorlik sektorini yanada rivojlantirish mumkin. Banklar va tadbirkorlar o'rtasidagi o'zaro ishonch va hamkorlikni mustahkamlash, o'z navbatida, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi. Bank kreditlari tadbirkorlik subyektlari uchun loyihaviy moliyalashtirishda muhim vosita bo'lib, ularning muvaffaqiyatli rivojlanishiga katta yordam beradi. Biroq, banklar kredit shartlarini takomillashtirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va ijtimoiy mas'uliyatni oshirish orqali bu jarayonni samarali qilishlari mumkin. Tadbirlar uchun aniq va to'g'ri biznes-reja va xavf tahlili muhim bo'lib, ularning muvaffaqiyatli kredit olish jarayoniga yordam beradi.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qodirov, Farrux, and Husniya Ergasheva. "INVESTITSİYALARNI JALB QILISH VA UNING SAMARADORLIGI." *Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования* 3.11 (2024): 64-69. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Innovatsion rivojlanish strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki statistik axborotnomasi, 2023.
3. Schumpeter J. A. (1934). *The Theory of Economic Development*.
4. OECD. (2021). *Fostering Innovation through Financial Instruments*
5. World Bank. (2023). *Financing Innovation: Global Trends*
6. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki hisobotlari – www.cbu.uz
7. Kodirov, Akbar Shuxratovich, and Muborak To'Lqin Qizi Nomozova. "MASOFAVIY TALIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARINING ISTIQBOLLI ASOSLARI." *Academic research in educational sciences* 4.CSPU Conference 1 (2023): 753-756.
8. Kodirov, Akbar, Gulasal Ruziyeva, and Marjona Yusupova. "ELEKTRON QO 'LLANMALAR YARATISHDA AUTOPLAY DASTURIDAN FOYDALANISH VA IMKONIYATLARINI TA'LIM TIZIMDA TALQIN ETISH." *Наука и технология в современном мире* 3 (2024): 51-55.

9. Shuxratovich, Kodirov Akbar. "KATTA MA'LUMOT BAZALARINI PARALLEL ISHLOV BERISH USULLARINI VA MODELLARINI O'RGANISH." *Journal of new century innovations* 43 (2023): 93-95.
10. Shuxratovich, Kodirov Akbar. "VATANIMIZDA VENDING NUSXALASH MASHINASINI AMALDA QO'LLASHNING SAMARADORLIGI." *Journal of new century innovations* 43 (2023): 90-92.
11. Shuxratovich, A. K. "The importance and advantages of using information technologies in education." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 10.1 (2022): 46-50.
12. Usmon o'g'li, Musirmanov Shohboz. "AKTUAR MOLIYA VA BUXGALTERIYA HISOBI ILMIY JURNALI."
13. Qodirov, F. E., et al. "PROBLEMS AND SOLUTIONS FOR EFFECTIVE PROTECTION AGAINST NETWORK ATTACKS." *НАУКОЕМКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ КАК ОСНОВА ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ* (2019): 93.
14. Jo'rayeva, Feruza, and Sarvinoz Xurramova. "MA'LUMOTLAR BAZASINI BOSHQARISH TIZIMLARI TAHLILI." *Прикладные науки в современном мире: проблемы и решения* 3.11 (2024): 8-12.
15. Турсунова, Луиза Шамсиддинов Гиесжон. "ОБРАЗ ПЕДАГОГА В ИНФОРМАЦИОННОМ МИРЕ." *Uz-conferences*. No. 1. 2024.
16. Абдувалиева, Зебинисо Абдулхамидовна, and Луиза Комиловна Турсунова. "МАТЕМАТИЧЕСКИЙ АППАРАТ МЕТОДОВ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЯ ДОКУМЕНТООБОРОТА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ." *International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research* (2022): 296-299.
17. Israilovich, Djumanov Olimjon, and Tursunova Luiza Komilovna. "MECHANISMS FOR OPTIMIZATION OF DETECTION AND CORRECTION OF ERRORS IN COMPUTER TEXT PROCESSING SYSTEMS." *Journal of Engineering And Technology Research* 10.1 (2022): 1-7.
18. Qodirov, F. E., O. D. Doniyorov, and H. Shokirov Sh. "Basic concepts of information security in information systems. Wide threats and their consequences." *концепции устойчивого развития науки в современных условиях* (2021): 153-155.
19. Bozorova, Irina Jumanazarovna, and Dilduzaxon Mamasharipovna Karayeva. "Modern programming technologies and their role." *интеллектуальный капитал xxi века*. 2020.
20. Ergash o'g'li, Qodirov Farrux. "Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda har bir hududning o'ziga xos xususiyatlari." *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting* 4.09 (2024): 178-183.
21. Qodirov, Farrux, and Sabrina Turayeva. "IOT (INTERNET OF THINGS) ORQALI SANOAT ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH." *Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования* 4.7 (2025): 75-83.
22. Qodirov, F. E. "Methodological aspects and importance of development of medical services through econometric modeling and forecasting options." *academy. uz/index. php/yo*.